

Przedmowa

Wzmógł się w ostatnich latach międzynarodowy ruch osobowy zwiększył doniosłość praktyczną norm kolizyjnych prawa prywatnego międzynarodowego. Dotyczy to także międzynarodowego prawa spadkowego.

Z dniem 17.8.2015 r. w państwach członkowskich Unii Europejskiej (z wyjątkiem Danii, Zjednoczonego Królestwa i Irlandii) rozpoczęto stosowanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 650/2012 z 4.7.2012 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia spadkowego (Dz.Urz. UE L Nr 201, s. 107 ze zm.). Oznacza to, że w państwach tych krajowe regulacje międzynarodowego prawa spadkowego zostały zastąpione jednolitym unormowaniem europejskim.

Ten nowy stan prawny zasługuje na żywe zainteresowanie. Zadaniu temu stara się sprostać ta praca. Jest ona poświęcona w szczególności normom kolizyjnym rozporządzenia Nr 650/2012 wskazującym prawo właściwe dla umów dotyczących spadku (art. 25–27 rozporządzenia).

Normy te – zgodnie z art. 83 ust. 1 rozporządzenia – stosuje się do dziedziczenia po osobach zmarłych w dniu lub po dniu 17.8.2015 r. Jeżeli jednak spadkodawca zmarł przed tą datą, trzeba się liczyć z poprzednio obowiązującymi unormowaniami kolizyjnymi. Unormowania te – w zakresie określonym w art. 83 ust. 2–4 rozporządzenia dochodzą do głosu jeżeli przed 17.8.2015 r. doszło do wyboru prawa właściwego lub spadkodawca dokonał rozrządzenia *mortis causa* (ewentualnie zawarł umowę dotyczącą spadku).

Z tych powodów zaszła konieczność uwzględnienia w opracowaniu unormowań krajowych międzynarodowego prawa spadkowego obowiązujących w państwach członkowskich. Są one opisane w rozdziale I (unormowania obce) i II (unormowanie polskie).

W pracy omówione zostały jednak również unormowania obowiązujące w państwach niebędących członkami Unii Europejskiej (tzw. państwa trzecie). Dzięki temu obraz metod regulacji właściwości prawa dla umów dotyczących spadku stał się pełniejszy. Jednocześnie podane zostały informacje przydatne w praktyce przy posługiwaniu się przewidzianą w rozporządzeniu instytucją odesłania (art. 34). Dzięki niej bowiem dochodzi w określonych w rozporządzeniu przypadkach do stosowania norm kolizyjnych obowiązujących w państwach trzecich.

Umowy dotyczące spadku zasługiwały na szczególne zainteresowanie ze względu na daleko idące różnice w ich pojmowaniu i uregulowaniu w prawie merytorycznym poszczególnych państw. Różnice te są źródłem poważnych

Przedmowa

trudności przy stosowaniu norm kolizyjnych wskazujących prawo właściwe dla tych umów. O trudnościach tych i sposobach ich usuwania jest mowa w rozdziałach V–VII.

W niezbędnym zakresie w pracy zostały też uwzględnione unormowania konwencyjne (rozdział III i IV).

Jadwiga Pazdan